

گزیده‌هایی از خاطرات بانوانی که سال‌ها برای حفظ حجاب در خانه حبس بوده‌اند

زنانی که در آتش دویده‌اند...

حمیدیه جلیلی
روزنامه‌نگار

برای آماده شدن زمینه کشف حجاب، مجلس در ششم دی ۱۳۰۷، قانون متحدالشکل کردن لباس‌ها را تصویب کرد. تلاش‌های رضاخان باعث شد عده‌ای از زنان غرب زده، به‌ویژه زنان درباری و زنان دولتمردان، به صورت بی حجاب یا بدحجاب، در مجامع و معابر عمومی ظاهر شوند، مردم نیز تحت تأثیر اختناق و ظلم رضاخانی، حساسیت لازم را از خود نشان ندادند. تعویض کلاه مردان مقدمه کشف حجاب زنان بود. حوادثی همچون قیام گوه‌رشاد نیز شکل گرفت اما تاریخ کمتر درباره زنانی نوشت که چطور جنگیدند و سال‌ها حتی در خانه‌ها حبس ماندند اما حاضر نشدند بدون حجاب بیرون بیایند. تصاویر و مصاحبه‌های تهیه شده در این متن از آرشیو تاریخ شفاهی دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی مشهد تهیه شده است.

چادرها را آتش می‌زدند

بانو ام‌البنین عباسی

آن زمان، آن قدر خفقان زیاد بود که مادرم می‌گفت برو روی پشت بام بنشین که ما می‌رویم نوبی خانه همسایه و روضه خوانی گوش می‌دهیم، اگر دیدی کدخدا از شهر می‌آید زود بیا به ما بگو که فرار کنیم و برویم خانه‌هایمان. این مراقبت‌ها برای این بود که در کوچه‌ها چادر از سر زن‌ها بر می‌داشتند. حتی بعضی وقت‌ها روضه خوانی را روی کاه‌ها و در فضایی غیر از اتاق‌ها در روستاها انجام می‌دادند که کسی شک نکند.

یک روز مادر خدایا مرز گفت برویم به شهر. قدیم‌ها هم می‌دانید چادر این طوری را کسی بلد نبود بدوزد. همین چادرهای چهارتخته‌ای را می‌پروند و می‌دوختند مثل چادر لحافی، سرشان می‌کردند. بعد که رسیدیم، مادرم ما را هم پشتش کرد. گفت مأمورهای ما را نمی‌بینند اما آن‌ها دیدند. چادر را گرفتند و آتش زدند. بعد، دیدم که مادرم آمد با یک مانتوی پوشیده. یک کلاه هم سرش بود. همه جایش هم پوشیده بود ولی به اندازه یک کوزه پر از آب اشک می‌ریخت و می‌گفت مای حجابیم. می‌گفتم: «خب، مامان تو که این به سرت است و این لباس به تنت است.» می‌گفت: «دخترم، چادر چیز دیگری است.» دودستی به سرش می‌زد و می‌گفت: «می‌توانم با این نماز بخوانم؟ چطور این خوب است؟»

برخی‌ها برای

حفظ منصب، حجاب از سر زن‌هایشان برداشتند

بانو ثریا قزلی

شب بود که تیراندازی شد. آمدم روی ایوان و صدای گلوله را شنیدم. مادرم گفت در خانه بمان. صبح که شد، آمدم دیدیم جنازه‌ای است که می‌برند. می‌آمدند دوتا از این طرف، یکی از این طرف، در برانکارد می‌گذاشتند و می‌آوردند دم میدان شهدای فعلی. آنجا غسل خانه بود. می‌شستند یا چه کار می‌کردند، دیگر نمی‌دانم. بعد هم ته‌مانده‌هایش را جمع کردند و ریختند داخل گاری! موج چادربرداری هم که تا بخواهید در شهر دیده می‌شد. چادر از سر زن‌ها بر می‌داشتند. یک مرتبه از کوچه‌ای عبور می‌کردم. من را گوشه دیوار گیر آوردند. یازده سالم بود. آن زمان، چارقد توری روی سرم بود. گوشواره آلبا لویی در گوشم بود. چارقد را باز کرد و گفت: «حالا برو.» همین طور، یکی از وقایعی که آن زمان به چشم دیدیم این بود که خانم‌هایی که مثل زن سرهنگ یا زن کدخدا یا زن آدم‌های سرشناس منطقه بودند، همه را می‌گفتند بیایید خانه فلان شخص یا بیایید داخل مسجد یا بیایید در میدانی که همان قسمت است. بعد خود آقایان سر خانم‌هایشان را لخت می‌کردند و به عبارتی حجاب‌برداری می‌کردند.

چادرت را بده

مادرت

جوال ببافد!

بانو خدیجه غلام‌پور

آن موقع پنج‌شش ساله بودم. مادرم می‌گفت گاهی ناچار بودیم برویم حمام. خیلی جاهای دیگر را نمی‌رفتیم. مثلاً کار واجبی که داشتیم داخل خیابان یا می‌گذاشتیم اما همین که پاسبان ما را توی راه می‌دید، می‌دوید دنبالش می‌رفت و می‌گفت چادرهایتان را در آورید. ما چادرهایمان را محکم می‌گرفتیم ولی بالاخره از سرمان می‌کشید بیرون، تکه‌تکه می‌کرد و می‌داد دستمان و می‌گفت: «این را بدهید به مادرتان، بگوید جوال ببافد!» یک مرتبه خواهرم چادر گل‌گلی سرش بود. خیلی دوستش داشت. همان را پاره‌پاره کردند و دستش دادند. چادر عمه‌ام را هم از سرش برداشتند اما او حسابی از جلوشان در آمده بود و بد و بیراه گفته بود. از طرفی، روضه خوانی هرگز ترک نشد. آخوندها با لباس معمولی آمد و شد داشتند و وارد خانه‌ها می‌شدند. گاهی وسط روضه می‌ریختند و مجلس را می‌گشتند. زن‌هایی که توی آن مجلس بودند مخفی می‌شدند و آقا را توی کمد مخفی می‌کردند. بعد هم لحاف و تشک می‌گذاشتند.

و در را می‌بستند. این گونه جریان‌ات زیاد بود. این‌ها چیزهایی است که از کودکی به خاطر دارم.

هم‌زمان با ۲۱ تیرماه، روز عفاف و حجاب، نخستین بار در سراسر کشور برگزار می‌شود

مهرانه؛ نخستین نمایشگاه تخصصی خانواده

و مجاوران بارگاه منور رضوی مخاطب قرار گیرند.

برگزاری جشن تکلیف برای هشتصد نفر

دبیر ستاد امر به معروف و نهی از منکر خراسان رضوی در گفت‌وگو با خبرنگار ما افزود: «رویداد نمایشگاهی امسال در چهارده محور با موضوعات متعدد خانواده برنامه‌ریزی شده است.» مهدی رضایی با تقدیر از فعالیت همه‌جانبه شهرداری مشهد در برگزاری این نمایشگاه گفت: «فضای این

از ۲۱ تیرماه، هم‌زمان با روز عفاف و حجاب، قرار است در یک رویداد نمایشگاهی و برای چهار روز، «مهرانه»، بزرگ‌ترین کار فرهنگی خانواده‌محور در حوزه عفاف و حجاب، در محل نمایشگاه بین‌المللی مشهد کلید بخورد. بازدید از این نمایشگاه که با دهه ولایت تقارن پیدا کرده است، رایگان است و با عرضه یک برنامه منسجم فرهنگی برای همه اعضای خانواده طراحی شده است. گفته می‌شود قرار است در نمایشگاه مهرانه امسال بیش از ۱۰۰ هزار نفر از زائران

نمایشگاه را شهرداری مشهد رایگان در اختیار ما قرار داده است. به همین دلیل، قرار است در عرضه محصولات فرهنگی این نمایشگاه تخفیف ویژه لحاظ شود. وی با بیان اینکه در مدت برگزاری این نمایشگاه هر شب در «رادیویارت» پخش زنده خواهیم داشت ادامه داد: «برگزاری جشن تکلیف برای دختران ۹ ساله به ازای دویست نفر در هر شب، اجرای گروه‌های موسیقی مقامی، معراج خوانی، اجرای سرود و تواسیح توسط دانش‌آموزان و کودکان و... از دیگر برنامه‌های فرهنگی برنامه‌ریزی شده است.» این نمایشگاه از ۲۱ تا ۲۴ تیرماه جاری از ساعت ۱۷ تا ۲۱ برای بازدید رایگان عموم شهروندان بازگشایی می‌شود.

رضانه

لاسهادات کوثری

شهر بانو

شهر بانو

۳شنبه
۲۱ تیر ۱۴۰۱
۱۲ دی‌الحجه ۱۴۴۴ شماره ۳۷۱۰

(۳)